

NIJMEGEN EUROPEAN
GREEN CAPITAL 2018

EEN DIJK VAN EEN WANDELING (7,5 KM)

nijmegen

ONTDEK DE DUURZAME HOTSPOTS VAN NIJMEGEN!

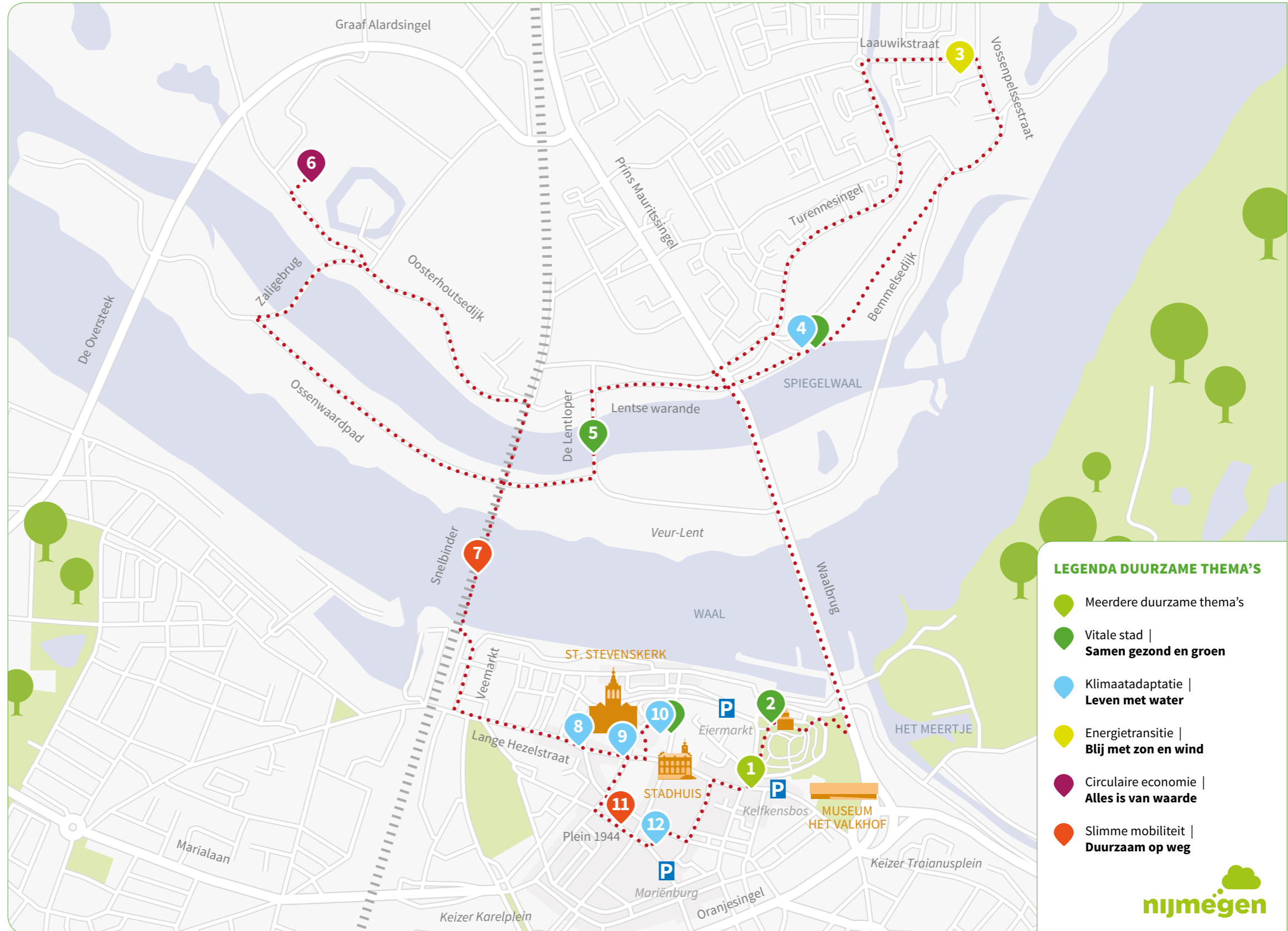
Nijmegen is verkozen tot European Green Capital 2018. Een jaar lang zijn we de duurzame hoofdstad van Europa. Die award verdienen we niet zomaar. Jarenlang is hard gewerkt aan vergroening en verduurzaming van de stad. Wat je daar als inwoner of bezoeker van ziet? Je ontdekt het via de groene routes. Al wandelend of fietsend kun je, met de routekaart op zak, een kijkje nemen bij Nijmeegse projecten die vooroplopen in duurzaamheid.

EEN DIJK VAN EEN WANDELING (7,5 KM)

In deze groene wandelroute van 7,5 kilometer leiden we je langs twaalf duurzame hotspots van Nijmegen: bijzondere plekken waarmee de stad zich van haar groenste kant laat zien. Dus trek je wandelschoenen aan, dan nemen we je mee op pad!

www.greencapital2018.nl

PLATTEGROND EEN DIJK VAN EEN WANDELING (7,5 KM)

LEGENDA DUURZAME THEMA'S

- Meerdere duurzame thema's
- Vitale stad | **Samen gezond en groen**
- Klimaatadaptatie | **Leven met water**
- Energietransitie | **Blij met zon en wind**
- Circulaire economie | **Alles is van waarde**
- Slimme mobiliteit | **Duurzaam op weg**

LEGENDA

- 1** BEZOEKERSCENTRUM EGC 2018
Kelfkensbos
- 2** UITZICHTPUNT RIVIERPARK
Valkhofpark
- 3** IEWAN STROWIJK
Karl Marxstraat 1
- 4** RIVIERPARK

- 5** LENTLOPER
- 6** ART LABORATORY NIJMEGEN
Oosterhoutsedijk 88
- 7** FIETSBRUG DE SNELBINDER
- 8** WATERIS KUNSTWERK
Ganzenheuvel/Lange Hezelstraat
- 9** WATERTRAP
Stikke Hezelstraat

- 10** KORENMARKT
- 11** FIETSENSTALLING PLEIN 1944
- 12** BEDRIEGERTJES
Koningsplein

Eten, drinken en parkeren in de directe omgeving mogelijk

ONTDEK DE DUURZAME HOTSPOTS VAN NIJMEGEN!

BEZOEKERSCENTRUM EGC 2018

Begin je route in het Bezoekerscentrum van Nijmegen European Green Capital 2018. Hier vind je alles wat je wilt weten over activiteiten die we organiseren in het kader van Nijmegen European Green Capital 2018: tentoonstellingen, workshops, uitstapjes, én wandel- en fietsroutes, voor als je verder op stap wilt. Ook kun je hier terecht als je wilt weten hoe je meedoet aan Nijmegen European Green Capital. Het centrum dankt zijn natuurlijke uitstraling aan het gebruik van boomstammen en circulaire materialen. Een fijne habitat voor de flora en fauna in de buurt. www.greencapital2018.nl

ROUTEVERVOLG → wandel vanuit het bezoekerscentrum EGC 2018 het Valkhofpark binnen en loop naar de witte balustrade achter de St. Nicolaaskapel.

UITZICHTPUNT RIVIERPARK

Vitale stad | Samen gezond en groen

Je staat nu op één van de oudste plekjes van Nijmegen. In de 13e eeuw vormde zich hier een stuwwal, waardoor dit punt van de stad nu ver verrijst boven de rivier en je een fraai uitzicht hebt over het vlakke landschap van de Betuwe. Wat nu vooral opvalt, is het nieuwe rivierpark aan de overkant van de Waal. Om bewoners te beschermen tegen hoogwater is de dijk bij Nijmegen-Lent 350 meter landinwaarts verschoven. Daarmee is de Waal op dit punt dubbel zo breed geworden. Bovendien ontstond hartje stad een nevengeul van vier kilometer lang: de Spiegelwaal. Daarnaast kreeg Nijmegen er midden in de Waal een langgerekt eiland bij: Veur-Lent. En zie je de kade aan de overkant? Dat is de Lentse Warande.

ROUTEVERVOLG → wandel door het park richting de Waalbrug en ga aan de linkerkant van de brug de Waal en de Spiegelwaal over. Daal bij de eerste mogelijkheid links via de trap af naar de Parmasingel. Ga rechtsaf onder de verlengde Waalbrug door. Vervolg je weg over de Turennesingel. Loop bij de eerste rotonde rechtdoor. Sla bij de tweede rotonde rechtsaf de Laauwikstraat op. Vervolg deze tot je aan je rechterhand de houten huizen van Iewan ziet.

IEWAN STROWIJK

Energietransitie | Blij met zon en wind

Eenvoudig leven, op duurzame wijze: hoe dóe je dat? Initiatiefgroep Ecologisch Wonen Nijmegen (IEWAN) in Nijmegen-Lent laat het zien. Wat begon met een gedeelde droom – duurzaam en gemeenschappelijk leven – groeide in 2015 uit tot een bijzondere woon-gemeenschap van 24 sociale-huurwoningen. Bewoners en vrijwilligers werkten samen met professionele

bouwwerkers aan de bouw van dit ecologische complex. Het is opgetrokken uit stro, leem en hout, en afgemaakt met zonnepanelen en rietfilters (voor de zuivering van afvalwater). Zie voor meer informatie en rondleidingen www.iewan.nl.

ROUTEVERVOLG → ga verder en sla rechtsaf de Vossenpelssestraat in, richting de dijk (Fort Lent). Ga op de dijk rechtsaf. Loop over de dijk en de Lentse Warande terug richting de Waalbrug (je kunt verschillende routes nemen, boven- of onderlangs bij het water).

RIVIERPARK

Klimaatadaptatie | Leven met water
Vitale stad | Samen gezond en groen

Het rivierpark is een uniek recreatiegebied dat is ontstaan na het verleggen van de dijk en het creëren van meer overloopruimte voor de Waal. Die ingreep was hard nodig om bewoners te beschermen tegen het water. Als onderdeel van het landelijke project Ruimte voor de Rivier kreeg de Waal de ruimte, vooral daar waar de rivier een scherpe bocht maakt, in het hart van Nijmegen.

Er kwam een nevengeul: de Spiegelwaal. Die stroomt bij hoogwater vol, waardoor er minder druk op de Waal zelf is. Met het graven van de geul en het verleggen van de dijken ontstond een langgerekt eiland in de Waal: Veur-Lent, pal tussen de historische binnenstad en het nieuwe stadsdeel Waalsprong in. Het hele project leverde een paar mooie extra's op. Zoals de brug de Lentloper. Of de geul zelf, waar je in kunt zwemmen of kanoën. En de Lentse Warande: de 600 meter lange kade waar je nu op loopt. *Tip:* op de bovenste betonnen rand van de kade is in grote letters een gedicht te lezen. Dichter Anna Vegter schreef het speciaal voor deze plek.

ROUTEVERVOLG → ga onder de Waalbrug door en loop de eerstvolgende brug op: de Lentloper.

LENTLOPER

Vitale stad | Samen gezond en groen

Een echte beauty, deze brug, die het eiland Veur-Lent verbindt met het vaste land. De Belgische architect van de brug – Laurent Ney – noemde het een podium over het water. En daarmee heeft hij niets te veel gezegd. Lekker wandelen, fietsen of boten kijken; het kan allemaal op, over of vanaf de Lentloper. Het autoverkeer is hier te gast en rijdt bovendeks. Ben je aan de wandel, dan gebruik je de

lagergelegene paden, die vrijwel naadloos overgaan in de dijk. Een vondst zijn de onderdekse dwarsverbindingen van waaruit je op het water neerkijkt. Leuk detail: als je van de noordelijke kant komt, is het net of je recht op de St. Stevenskerk afstevent. De as van de brug ligt namelijk precies in de richting van de kerktoeren.

ROUTEVERVOLG → steek via de Lentloper de Spiegelwaal over. Sla rechtsaf het Ossenwaardpad op en vervolg dit pad (onder de Snelbinder door) naar de Zaligebrug. Ga hier overheen en sla linksaf de Oosterhoutsedijk op. Rechts van je zie je Art Laboratory Nijmegen.

ART LABORATORY NIJMEGEN

Circulaire economie | Alles is van waarde

Waar je nu nog woonboerderijen, tuinen en boomgaarden om je heen ziet, komen straks duizenden woningen. Hoe het gebied vormt krijgt? Daar denkt Fabrikaat over mee, in het project Art Laboratory. Op basis van wat er al is (materialen, natuur, kennis en initiatieven uit de omgeving) schetsen onderzoekers, makers en kunstenaars samen de mogelijkheden voor het ontwikkelen van een duurzame en leefbare omgeving. Binnen en buiten vind je kunstwerken en installaties, die deel uitmaken van de Kunstroute Hof van HollandArt. www.stichtingfabrikaat.nl

ROUTEVERVOLG → loop via de Oosterhoutsedijk terug naar de Snelbinder. Ga er onderdoor en neem direct rechts de trap omhoog. Steek de Waal over.

FIETSBRUG DE SNELBINDER

Slimme mobiliteit | Duurzaam op weg

Het leverde in 2004 een spektakel op: de plaatsing van fietsbrug de Snelbinder, direct naast de bestaande spoorbrug over de Waal. Vier drijvende hijskranen hesen het gevaarte op z'n plek. De brug is vooral een uitkomst voor mensen die in de Waalsprong wonen. Die zijn op de fiets tien minuten sneller ter plekke dan wanneer ze de route over de oude Waalbrug pakken. Let op de spijlen van het hek. Over de hele lengte van de brug vormen die het woord 'Waal' in spiegelbeeld.

ROUTEVERVOLG → wandel tot aan de eerste trappen nèt aan de overkant en loop met je rug richting het water de Veemarkt op. Sla bij de T-splitsing de Lange Hezelstraat in. Loop via deze straat links omhoog de stad in tot aan de Ganzenheuvel.

WATERIS KUNSTWERK

Klimaatadaptatie | Leven met water

Dit kunstwerk op de Ganzenheuvel bestaat uit een watertafel, waarvan de poten zijn gevormd uit de letters WATER IS, en twee bronzen putten. Op één ervan staat de Romeinse spreuk *cedo nulli*, wat betekent: ik wijk voor niets/niemand. Een tekst die de Romeinen gebruikten om indringers angst aan te jagen. Een mooie hint naar het verleden

van Nijmegen. Tegelijkertijd verwijst de spreuk naar een typische eigenschap van water: water zoekt zijn eigen weg, gaat zijn eigen gang. Dit kunstwerk vormt het eindpunt van afgekoppeld regenwater in een groot gebied in het stadscentrum. Ook de watertrap in de Stikke Hezelstraat en de Bedriegertjes bij het Koningsplein zijn onderdeel van dit watersysteem. Het afkoppelen van regenwater is een van de speerpunten van het Waterplan Nijmegen.

ROUTEVERVOLG → wandel via de Stikke Hezelstraat verder omhoog richting de Grote Markt.

WATERTRAP

Klimaatadaptatie | Leven met water

Nóg een waterkunstwerk: de Cascade. Via deze watertrap stroomt het schone regenwater dat op de Grote Markt wordt opgevangen en verzameld naar het WATERIS kunstwerk op de Ganzenheuvel. En dat gaat snel, op een helling van bijna negen procent! De trap draagt bij aan het duurzaam hergebruik van regenwater. Hij maakt deel uit van het Waterplan Nijmegen. Gemeente Nijmegen stelde dit plan op samen met waterpartners als

zuiveringschappen, drinkwaterleveranciers en polderdistricten. Leuk weetje over de straat: 'stik' betekent in Nijmeegs stadsdialect 'steil'.

ROUTEVERVOLG → aangekomen op de Grote Markt loop je links langs De Waagh, via het steegje Achter de Hoofdwacht. Loop rechtdoor de Korenmarkt op.

KORENMARKT

Klimaatadaptatie | Leven met water
Vitale stad | Samen gezond en groen

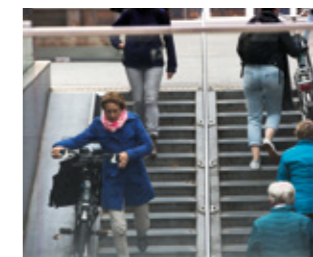
De Korenmarkt is een goed voorbeeld van de Nijmeegse vergroeningsstrategie. Vroeger lag hier een parkeerterrein. Een paar jaar geleden maakte de gemeente samen met de omwonenden er een park van. Bijzonder zijn de restanten van een oude kapel die zichtbaar zijn gemaakt, inclusief riddergraven. De kapel maakte vroeger deel uit van de nabijgelegen Commanderie (het Hospitaal voor Kruisvaarders van de Johanniter Orde). In het parkje is een waterloepje, waarin 's zomers regenwater wordt rondgepompt. Nijmegenaren komen hier graag om te picknicken. Kleine kinderen spelen er met het water. Een fijne plek om in de zomermaanden te chillen.

ROUTEVERVOLG → keer terug naar de Grote Markt, ga rechts van de HEMA de Augustijnenstraat in en loop door tot aan Plein 1944. Ga bij de schoenenwinkel links op de hoek linksaf Plein 1944 op.

FIETSENSTALLING PLEIN 1944

Slimme mobiliteit | Duurzaam op weg

Heel goed dat de gemeente het fietsgebruik promoot! Onder Plein 1944 vind je een comfortabele, bewaakte fietsstalling met plek voor 1.000 fietsen. Ook zonder fiets is het de moeite waard de trappen even af te dalen. Tijdens graafwerkzaamheden op het plein zijn de resten van een middeleeuwse toren gevonden. Bij binnenkomst kun je links van de fietsrekken de fundamenten van de Verloren Toren bekijken.

ROUTEVERVOLG → loop met de rug naar de bushaltes gekeerd aan de rechterkant van het plein de stad in. Steek het kruispunt over, de Ziekerstraat in. Op de hoek met de Koningstraat vind je de Bedriegertjes.

BEDRIEGERTJES

Klimaatadaptatie | Leven met water

Op zomerse dagen vermaken kinderen en honden zich hier urenlang met de opspuitende waterstralen. Lange tijd werd er voor deze fonteintjes regenwater gebruikt. Tegenwoordig is dat drinkwater, dus helemaal veilig voor spelende kinderen. De Bedriegertjes maken deel uit van het Waterplan van Nijmegen. Dat heeft onder andere als doelstelling het regenwater af te koppelen van de gemengde riolering. In de meeste winkelstraten wordt het regenwater via ondergrondse buizen de grond in geleid.

ROUTEVERVOLG → eindig je wandeling hier, op het terras op het Koningsplein. Of steek dit schuin over en sla op Mariënborg linksaf de Marikenstraat in. Loop deze uit tot aan de Burchtstraat, sla rechtsaf en je komt weer uit bij Bezoekerscentrum EGC 2018 op Kelfkensbos.